

תקציר

הספרות הענפה והמגוונת אודות עובדי קצה במערכות בירוקרטיות (street-level bureaucrats), האמונים על יישום המדיניות בשטח תוך ממשק ישיר עם האזרח, ממעטת לעסוק במקרים ייחודיים בהם עובדי הקצה נוטלים על עצמם תפקיד של יזמי מדיניות. מחקר זה מתמקד ביזמות מדיניות בקרב עובדי קצה, במסגרתה הם מובילים חידושים או שינויים במדיניות הקיימת. ספציפית, מבקש המחקר להתחקות אחר תהליך היזמות ולהבין מה מאפשר ליוזמה מקומית ונקודתית של עובד קצה להפוך באופן פורמלי לחידוש או לשינוי מדיניות. ניתוח ראיונות עומק מובנים למחצה עם עובדי קצה אשר פעלו כיוזמי מדיניות והובילו חידוש או שינוי במדיניות קיימת מצביע על חמישה שלבים מובחנים של תהליך היזמות בקרב עובדי הקצה: התגבשות הרעיון; הקמת תשתית ליישום ברמה המקומית; יישום ברמה המקומית; התרחבות הדרגתית; ואימוץ ממסדי. ממצאי המחקר שופכים אור גם על האסטרטגיות אותן נוקט עובד הקצה היזם, על ההתנגדויות העולות במהלך השלבים השונים ועל הגורמים המאפשרים את המעבר משלב לשלב. המחקר מעלה תובנות חדשות אודות הקשרים שבין עיצוב מדיניות "מלמטה למעלה" לבין יישום מדיניות, כמו גם אודות ייחודם של עובדי קצה יזמים הן בהשוואה לעובדי קצה בכלל והן בהשוואה ליזמי מדיניות אחרים. בנוסף, ממחישים ממצאי המחקר את התרומה המשמעותית שיש להפעלת היוזמה מחוץ למערכת הציבורית או לפחות להתערבותם של גורמים חיצוניים לטובת קידום היוזמה ולהפיכתה מעשייה נקודתית למדיניות ממוסדת.